# ZAKON O NAFTI I DERIVATIMA NAFTE ("Sl. glasnik RS", br. 36/2009 i 102/2012)

## ZAKON O NAFTI I DERIVATIMA NAFTE

**("Sl. glasnik RS", br. 36/2009 i 102/2012)**

Član 1

(1) Ovim zakonom uređuju se djelatnosti u oblasti nafte i derivata nafte, njihovo regulisanje, funkcionisanje tržišta nafte i derivata nafte, uslovi za kvalitetno i sigurno snabdijevanje kupaca nafte i derivata nafte i formiranje i održavanje operativnih i obaveznih rezervi derivata nafte.

(2) Odredbe ovog zakona ne odnose se na sabirno-transportne i skladišne sisteme nafte na proizvodnim poljima.

Član 2

Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) energetski subjekat - pravno lice koje je upisano u sudski registar i obavlja jednu ili više djelatnosti u oblasti nafte i derivata nafte,

b) dozvola - ovlašćenje za obavljanje djelatnosti u oblasti nafte i derivata nafte, koje izdaje Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske,

v) nafta - smjesa ugljovodonika prirodnog porijekla koja se prerađuje u svrhu dobijanja derivata nafte,

g) derivati nafte - proizvodi dobijeni iz nafte (motorni benzini, benzini za vazduhoplove, dizel goriva, gasna ulja, ulja za loženje, brodska goriva, gorivo za mlazne motore, petroleji, bitumeni, naftni koks i tečni naftni gas),

d) transport nafte - transport nafte naftovodima i drugim oblicima transporta,

đ) transport nafte naftovodima - transport nafte kroz cjevovod pod pritiskom, radi isporuke drugim transporterima nafte naftovodima ili proizvođaču derivata nafte, po nalogu naručioca transporta,

e) naftovod - sistem cjevovoda i drugih objekata neophodnih za transport nafte,

ž) transport derivata nafte produktovodima - transport derivata nafte kroz cjevovod, radi isporuke drugim transporterima derivata nafte, skladištu ili kupcu, po nalogu naručioca transporta,

z) produktovod - sistem cjevovoda i drugih objekata neophodnih za transport derivata nafte,

i) transport nafte i derivata nafte drugim oblicima transporta - transport nafte i derivata nafte drumskim ili željezničkim saobraćajem, odnosno unutrašnjim vodenim putevima,

j) skladištenje nafte i derivata nafte - čuvanje nafte, odnosno derivata nafte na propisan način u posebnim prostorima za sopstvene potrebe (proizvođači, potrošači i transporteri), radi ostvarivanja sigurnosti snabdijevanja,

k) sigurno snabdijevanje - načelo organizovanja oblasti nafte i derivata nafte na način da se obezbijede neophodne količine nafte i derivata nafte i tehnički uslovi funkcionisanja sistema i

l) kvalitet derivata nafte - kvalitet propisan od nadležnih organa.

Član 3

Energetske djelatnosti u oblasti nafte i derivata nafte u smislu ovog zakona su:

a) proizvodnja derivata nafte,

b) transport nafte naftovodima,

v) transport derivata nafte produktovodima,

g) transport nafte i derivata nafte drugim oblicima transporta,

d) trgovina na veliko derivatima nafte,

đ) trgovina na malo derivatima nafte i

e) skladištenje nafte i derivata nafte.

Član 4

Djelatnosti iz člana 3. ovog zakona obavljaju se na način koji obezbjeđuje sigurno snabdijevanje potrošača, na načelima konkurencije, nediskriminacije, energetske efikasnosti, zaštite životne sredine, transparentnosti i čuvanja poslovne tajne učesnika na tržištu nafte i derivata nafte.

Član 5

Energetski subjekti dužni su da grade, koriste i održavaju energetske objekte u skladu sa važećim propisima o izgradnji objekata, tehničkim propisima i standardima koji se odnose na djelatnost koju obavljaju, kao i u skladu sa odredbama zakona i drugih propisa u oblasti zaštite životne sredine.

Član 6

(1) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost trgovine na veliko naftom i derivatima nafte i trgovine na malo derivatima nafte dužni su da ministarstvu nadležnom za oblast trgovine i ministarstvu nadležnom za energetiku dostavljaju podatke o uvozu i prometu nafte i derivata nafte koji se odnose na količinu, porijeklo, cijenu i kvalitet.

(2) Ministar nadležan za oblast trgovine propisaće sadržaj i način dostavljanja podataka iz stava 1. ovog člana, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Energetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje derivata nafte dužni su da ministarstvu nadležnom za energetiku (u daljem tekstu: Ministarstvo) dostavljaju:

a) podatke o realizaciji investicionih projekata,

b) izvještaje o uticaju na životnu sredinu postrojenja za proizvodnju derivata nafte i

v) podatke o postrojenju za proizvodnju derivata nafte u slučaju njihovog izlaska iz pogona i o uticaju na životnu sredinu ovakvog postrojenja.

(4) Ministar nadležan za oblast energetike propisaće sadržaj i način dostavljanja podataka iz stava 3. ovog člana, u roku od šest mjeseci

od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 7

(1) Derivati nafte koji se uvoze, proizvode i stavljaju u promet moraju zadovoljavati uslove utvrđene propisima o kvalitetu derivata nafte i drugim propisima koji su na snazi u vrijeme stavljanja derivata nafte na tržište.

(2) Derivatima nafte koji se prodaju na tržištu mogu se dodavati biogoriva koja moraju zadovoljavati uslove utvrđene propisima o kvalitetu biogoriva i drugim propisima koji su na snazi u vrijeme stavljanja derivata nafte na tržište.

Član 8

Politika razvoja i dugoročni ciljevi u oblasti nafte i derivata nafte utvrđuju se Strategijom razvoja energetike Republike Srpske i sprovode se na osnovu plana ostvarivanja te strategije i realizacijom energetskih bilansa.

Član 9

(1) Regulisanje energetskih djelatnosti iz člana 11. stav 1. ovog zakona vrši Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske (u daljem tekstu: Regulatorna komisija).

(2) Regulatorna komisija iz stava 1. ovog člana nadležna je da:

a) utvrđuje metodologije za obračun troškova transporta nafte naftovodima i transporta derivata nafte produktovodima,

b) donosi tarifni sistem za obračun cijene za korišćenje naftovoda, odnosno produktovoda,

v) odobrava cijene za korišćenje naftovoda, odnosno produktovoda,

g) utvrđuje kriterijume i propisuje uslove za dobijanje, izmjenu, dopunu i oduzimanje dozvole za obavljanje djelatnosti, rješava u postupku za dobijanje, izmjenu, dopunu i oduzimanje dozvole za obavljanje djelatnosti u oblasti nafte i derivata nafte i vodi registar izdatih i privremeno ili trajno oduzetih dozvola za obavljanje djelatnosti u oblasti nafte i derivata nafte,

d) rješava u drugom stepenu po žalbi,

đ) vrši nadzor nad obavljanjem djelatnosti za koje ona izdaje dozvole u oblasti nafte i derivata nafte u skladu sa ovim zakonom i načelima utvrđenim u ovom zakonu, uključujući praćenje primjene tarifnih sistema i metodologija za pristup i korišćenje naftovoda, odnosno produktovoda i

e) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Član 10

(1) Regulatorna komisija ovlašćena je da od energetskih subjekata traži podatke, izvještaje i druge dokumente koji su neophodni za obavljanje poslova iz njene nadležnosti.

(2) Energetski subjekti obavezni su da na zahtjev Regulatorne komisije dostave podatke, izvještaje i druge dokumente potrebne za obavljanje poslova iz njene nadležnosti.

(3) Regulatorna komisija dužna je da u skladu sa zakonom i drugim propisima čuva tajnost komercijalnih i drugih povjerljivih poslovnih podataka koji su joj dostavljeni.

Član 11

(1) Energetski subjekat obavezan je da ima dozvolu za obavljanje sljedećih energetskih djelatnosti (u daljem tekstu: dozvola):

a) proizvodnja derivata nafte,

b) transport nafte naftovodima,

v) transport derivata nafte produktovodima i

g) skladištenje nafte i derivata nafte.

(2) Dozvola nije potrebna za obavljanje energetskih djelatnosti trgovine na veliko i malo derivatima nafte i skladištenja nafte i derivata nafte isključivo za vlastite potrebe, kao i za djelatnost transporta nafte i derivata nafte drugim oblicima transporta, koje su uređene drugim propisima.

Član 12

(1) Energetski subjekat može početi da obavlja energetske djelatnosti iz člana 11. stav 1. ovog zakona na osnovu dozvole za obavljanje djelatnosti koju izdaje Regulatorna komisija.

(2) Dozvola iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži:

a) naziv energetskog subjekta,

b) djelatnost za koju je podnesen zahtjev za izdavanje dozvole,

v) spisak objekata i podatke o kapacitetu objekata za obavljanje djelatnosti za koju je podnesen zahtjev,

g) podatke u pogledu ispunjenosti uslova za obavljanje energetskih djelatnosti za koje se izdaje dozvola i

d) period obavljanja djelatnosti za koju je podnio zahtjev za izdavanje dozvole.

Član 13

(1) Dozvola se izdaje na zahtjev energetskog subjekta posebno za svaku djelatnost iz člana 11. stav 1. ovog zakona u oblasti nafte i derivata nafte.

(2) Dozvola se izdaje na period od pet do 30 godina.

(3) Dozvola se može produžiti na zahtjev energetskog subjekta, na isti način i pod istim uslovima koji su propisani za izdavanje nove dozvole.

(4) Zahtjev za produženje dozvole podnosi se Regulatornoj komisiji najkasnije 60 dana prije isteka roka na koji je dozvola izdata.

(5) Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole plaća se naknada, čiju visinu određuje Regulatorna komisija, u skladu sa Zakonom o energetici.

Član 14

(1) Dozvola se može oduzeti ako energetski subjekat prestane da ispunjava jedan ili više uslova propisanih za izdavanje dozvole ili ne obavlja djelatnost u skladu sa odredbama ovog zakona ili drugih propisa.

(2) Regulatorna komisija može u toku postupka odrediti rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka u vezi sa ispunjavanjem uslova iz dozvole, o čemu obavještava korisnika dozvole u pisanoj formi.

(3) Ako korisnik dozvole ne otkloni nedostatke u roku određenom u stavu 2. ovog člana, Regulatorna komisija pokreće postupak za

oduzimanje dozvole.

Član 15

(1) Regulatorna komisija donosi akt kojim propisuje bliže uslove za izdavanje i korišćenje dozvole, postupak izdavanja, izmjene i dopune dozvole, postupak oduzimanja dozvole i sadržaj registra o izdatim i oduzetim dozvolama.

(2) Akt iz stava 1. ovog člana Regulatorna komisija će donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 16

(1) Cijene derivata nafte formiraju se u skladu sa tržišnim uslovima.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju poteškoća pri snabdijevanju naftom i derivatima nafte ili u slučajevima ozbiljnih prekida u snabdijevanju, Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) može propisati način određivanja najviše cijene pojedinih derivata nafte, na prijedlog ministarstva nadležnog za oblast trgovine, po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva.

(3) Obračun iz stava 2. ovog člana za određivanje najviše cijene derivata nafte zasniva se na mjerljivim tržišnim elementima, a uključuje: cijenu derivata nafte na tržištu, devizni kurs, uvoznu carinu, troškove primarnog skladištenja i distribucije, maržu, posebne poreze i ostale dadžbine koje predstavljaju prihod budžeta.

Član 17

(1) Ministarstvo nadzire i preduzima aktivnosti u svrhu bezbjednog, redovnog i kvalitetnog snabdijevanja derivatima nafte.

(2) Vlada, na prijedlog ministarstva, donosi plan intervencije u slučaju poremećaja na tržištu Republike Srpske i neočekivanog ili neprekidnog nedostatka derivata nafte, velikih prirodnih nepogoda, tehnoloških katastrofa ili neočekivanog i visokog rasta cijena nafte i derivata nafte na svjetskom tržištu.

Član 18

(1) Energetski subjekti koji proizvode derivate nafte i subjekti koji u procesu proizvodnje električne i toplotne energije koriste derivate nafte dužni su da obezbijede operativne rezerve derivata nafte koje su

najmanje jednake njihovim petnaestodnevnim prosječnim potrebama u prethodnoj kalendarskoj godini.

(2) Operativne rezerve derivata nafte koriste se za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja energijom stanovništva i privrede.

(3) Ministarstvo utvrđuje spisak pravnih lica koja su dužna da izrade procjenu potrebne visine operativnih rezervi u skladu sa stavom 1. ovoga člana i dostave je na potvrdu ovom ministarstvu do 31. marta tekuće godine.

(4) Pravna lica iz stava 1. ovog člana, čije su procjene potvrđene, smatraju se obveznicama držanja operativnih rezervi i dužni su da obezbijede operativne rezerve derivata nafte u skladu sa potvrđenom procjenom do 1. jula tekuće godine.

Član 19

(1) Obavezne rezerve derivata nafte formiraju se za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja derivatima nafte u slučaju prijetnje energetskoj sigurnosti na teritoriji Republike Srpske, zbog neočekivanih poremećaja u snabdijevanju.

(2) Obavezne rezerve formiraće se sukcesivno počev od 1. januara 2015. godine i uključuju sljedeće grupe derivata nafte:

a) motorne benzine i benzine za avione,

b) dizel goriva, gasna ulja i gorivo za mlazne motore i

v) ulja za loženje (lako, srednje i teško).

(3) Dio obaveznih rezervi iz stava 2. ovog člana može uključivati naftu i poluproizvode, i to najviše do 40% za grupe a) i b), a najviše do 50% za grupu v).

(4) Obavezne rezerve derivata nafte ne uključuju robne rezerve, uređene važećim zakonom o republičkim robnim rezervama, niti operativne rezerve uređene članom 18. ovog zakona, količine derivata nafte sadržane u rezervoarima vozila i ostalim saobraćajnim sredstvima, a koje služe isključivo za njihov pogon, količine derivata nafte koje se nalaze u željezničkim cisternama, autocisternama, rezervoarima benzinskih stanica, količine derivata nafte uskladištene kod potrošača i slično.

(5) Vlada će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona na prijedlog Ministarstva, posebnim propisom urediti količine, dinamiku formiranja i obnavljanja obaveznih rezervi derivata nafte, način finansiranja i organizaciju njihovog skladištenja.

(6) Formiranje, čuvanje i obnavljanje obaveznih rezervi derivata nafte obavlja Javno preduzeće "Robne rezerve Republike Srpske" a.d. Banja Luka u skladu sa propisom iz stava 5. ovog člana.

Član 20

(1) Upravni nadzor nad sprovođenjem odredbi ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrše Ministarstvo i ministarstvo nadležno za oblast trgovine.

(2) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona vrši Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske.

Član 21

(1) Novčanom kaznom od 15.000 KM do 50.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

a) počne obavljanje djelatnosti suprotno članu 11. stav 1. ovog zakona,

b) utvrdi cijene derivata nafte suprotno odredbi člana 16. stav 2. ovog zakona i

v) ne obezbijedi operativne zalihe derivata nafte iz člana 18. stav 1. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000 KM do 10.000 KM.

Član 22

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 10.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

a) ne dostavlja nadležnim organima podatke iz člana 6. ovog zakona,

b) ne izradi i dostavi nadležnom organu procjenu potrebne visine operativnih rezervi predviđenu članom 18. stav 3. ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 3.000 KM do 5.000 KM.

Član 23

(1) Operativne rezerve u količini iz člana 18. stav 1. ovog zakona energetski subjekti su dužni da obezbijede do 1. jula 2012. godine.

(2) Energetski subjekti će do roka iz stava 1. ovog člana obezbjeđivati operativne rezerve u rokovima i količinama kako slijedi:

a) do 1. jula 2010. godine u količini petodnevnih prosječnih potreba ostvarenih u 2009. godini,

b) do 1. jula 2011. godine u količini desetodnevnih prosječnih potreba ostvarenih u 2010. godini i

v) od 1. jula 2012. godine pa dalje u količini petnaestodnevnih prosječnih potreba ostvarenih u prethodnoj kalendarskoj godini.

Član 24

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".